

Ivo Antič

VETER NA VISOKI PLANOTI

(1)

Ni zaman, nikoli nič zaman. Pot,
ki gre navzgor in se ob zenitu
prevesi spet nazaj, vase. Kot če
ploveš zmeraj le naprej in v tej rav-
ni črti obkrožiš ves planet do
izhodišča svojega zanosa
in svoje bede. Vrneš se na isto
točko, če si le dosleden, a
vendar kraja davnega zločina
več ne moreš prepoznati. V očeh
imaš zdaj druga sonca, druge zve-
zde, druga morja, v ustih grenko sol
iz drugih morskih pen in drugih bes-
no dvignjenih valov. Sonce nad tvo-
jim domom je čisto drobno in ble-
do, v njem se zarisuje obraz mas-
ke iz nekega daljnovzhodnega
gledališča. Sredi dneva z baklo
v roki iščeš pot domov. Otipa-
vaš travo kot kožuh mrtve zveri.

(2)

Kožuh mrtve zveri je ta z rjo pre-
pojena trava, ki jo je sever-
nik polegel po hrbtu visoke
planote. Morje, trdo morje tra-
ve! Maska ni sonce, ampak luna,
vse bolj bela, vse bolj srebrna, z dol-
gimi lasmi oblakov, ki vihra-
jo okoli slepo krvavečih

oči. Nedvomno je zima, čeprav nikjer ni videti snega. Nekje pod robom planote, daleč na dnu nekega drugega sveta, morje votlo udarja ob skale. V zama-hih vetra je slišati tuljenje volkov, ki v takih nočeh lazijo blizu človeških bivališč. Čeprav je mraz, žeje ne moreš pozabi-ti. Ko se skloniš do luže v majhni kotanji, se ti dvigne želodec, kajti namesto vode je v njej kri.

(3)

Kri je to, ne voda, kar ti pljusne v obraz. In potem greš z roko prek svo-jih lic in prek čela in začude-no opazuješ lepljivo dlan. Spom-niš se davne pomladi, šel si, pla-volasi deček, skoz sadovnjak, kro-šnje češenj so bile bele kot od snega. Nenadoma ti je v nos u-daril nenavadno oster vonj, zas-lišal si tudi gosto, težko bren-čanje neštetihih muh. Nato si za-gledal golo moško truplo, za no-ge je bilo obešeno na ve-jo. Iz razparanega trebuha je viselo črevesje, na kate-rem so mrgolele velike, zla-to rumene muhe. Šele čez čas si opazil, da je truplo brez gla-ve. Ležala je nekaj korakov stran, iz nje je sesala truma kač.

(4)

Truma kač: ti majhni, preplašeni, žalostni ljudje, ki se stiskajo v koči, do strehe pogreznjeni v zem-ljo. Veter buta čez planoto, ko primeš za veliko, starinsko klju-

ko in odrineš škripajoča vrata v notranjost zadimljenega prostora, ki ga osvetljuje le ogenj na počrnelem ognjišču. Drobni, spačeni obrazi z mongolskimi očmi se zastrmijo vate in te nekaj časa molče opazujejo. Potem nekdo skoči na noge, bitje, ki ti sega le do pasu, te prime za roko in povabi k ognjišču. Od ust do ust kroži pečena človeška roka, a tebi je obzirno ne ponudi jo. Nedoumljivo govorico rojakov poslušáš vse do zore.

(5)

Vse do zore traja ta gostija. Nenadoma se zabliška skozi majhno okno, ki ga prej sploh nisi opazil. Na visoki planoti dan nastopi z udarcem luči, ko sonce pogleda čez rob. V ostri svetlobi jutra vse v koči postane čisto drugačno, predvsem pa razgaljeno v obupnem siromaštvu. Človeška telesa, drobna in izsušena, podobna opičjim, zgubljen na med kupi cunj in kožuhov, otrpla, pogreznjena v težek sen. Ogenj sredi ognjišča dogoreva, postaja vse hladneje. Pil si le čaj in zdaj si že pošteno lačen, kar ti pomaga ostati buden, kajti če bi le za trenutek zadremal, bi eden od spečih to začutil in ti v hipu prerezal vrat.

(6)

Vrat, na katerem stoji dečkova glava, je dolg, tanek in bel, kar je

nenavadno za tukajšnje ljudi.
Tudi dečkovi lasje so nekaj
posebnega: niso kratki, trdi
in vranje črni kot pri ostalih
prebivalcih kože, temveč so meh-
ki, skodrani in pšenične barve.
Zato ga takoj opaziš, ko po-
gleda iz svojega kupa cunj v ko-
tu in se s svetlo modrimi očmi
zastirni vate. Jasno je, da ti
hoče nekaj povedati. Primak-
neš se bliže k njemu in deček za-
šepeta: »Beži, preden se zbudi-
jo! Vsakega tujca požrejo!« – Ti
pa odvrneš: »Nisem tujec. Pred mno-
gimi leti sem se rodil v tej ko-
či.« – Dečku se razširijo oči:
»To je še huje! Si izdajalec!«

(odlomek iz epa)